

Podstawowe dane o Nadleśnictwie Augustów - historia i dzień dzisiejszy

Augustów, 17.06.2021

Pierwsza ustawa o lasach została podpisana przez Króla Zygmunta Augusta w 1567 roku

- W 1567 roku wydał w Knyszynie „Ustawę leśniczym”, pierwszą ustawę leśną, która organizowała administrację leśną, określała całokształt praw i obowiązków leśniczych puszc królewskich. Ponadto ustanawiała urząd leśniczego i omawiała w szczegółowy sposób sprawy eksploatacji lasów, bartnictwa, rybołówstwa, sianożęcia i innych robót leśnych.
- Król wydając ustawę wprowadził zasady ograniczające niekontrolowane pozyskanie drewna i zwierzyny, co można uznać za początek gospodarki leśnej i łowieckiej na terenach królewskich puszc.
- Do dziś przetrwały tylko puszcze królewskie w tym Puszcza Augustowska
!!!!!!!!!!!!

Wybrane akty prawne regulujące gospodarkę leśną

1. USTAWA z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463, 2338, z 2021 r. poz. 784.)
2. USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471, 1378)
3. USTAWA z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624)
4. USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565, 2127, 2338)
5. USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, z 2020 r. poz. 471)
.....i wiele wiele innych !!!

Wybrane daty dotyczące historii nadleśnictwa

- 1823 – powołanie Leśnictwa Augustów
- 1825 – pierwsze urządzenie lasu (oddziały 100 ha)
- 1840 – definitywne urządzenie lasu (kolejne rewizje: 1870- wprowadzenie minimalnego wieku rębności sosna 120 lat i 80 lat olcha ; 1910)
- 1915-1919 – dewastacja Puszczy przez Niemców (ok. 17 tys. ha nieodnowionych zrębów z czego ok. 1500 ha w granicach obecnego nadleśnictwa, halizny i drzewostany do 40 lat życia stanowiły 66% powierzchni nadleśnictwa)
- 1920- 1925 – gradacje kornika drukarza, brudnicy mniszki i strzygoni choinówki

Wybrane daty dotyczące historii nadleśnictwa

- 1931 – rewizja urządzenia lasu i wprowadzenie oddziałów ok. 25 ha (wprowadzenie minimalnego wieku rębności sosna 100 lat i 80 lat olcha)
- 1939- 1945 – działania wojenne i grabież Puszczy przez okupantów
- 1944-1972 – na terenie obecnego nadleśnictwa funkcjonowały 4 małe nadleśnictwa (obecnie obręby)
- Okres powojenny – pozyskanie drewna na potrzeby odbudowy kraju
- 1962 i 1963 definitywne urządzenie lasu
- 1973 – utworzenie nadleśnictwa w obecnym układzie obrębowym
- 1986 – decyzją Ministra Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej ustalono „Podstawowe zasady prowadzenia gospodarki leśnej w Puszczy Augustowskiej” (tzw. Statut Puszczy)

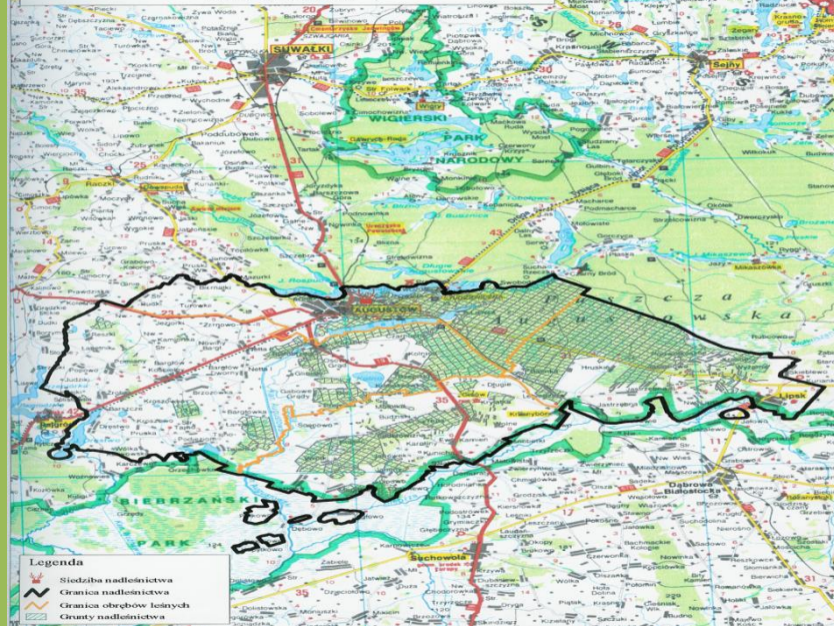
Wybrane daty dotyczące historii nadleśnictwa

- 1993 – podział nadleśnictwa na : Augustów i Białobrzegi
- 1995 – nowy projekt lasów ochronnych
- 1999-2001 – opracowanie operatu glebowo-siedliskowego
- 2004 – ponowne połączenie nadleśnictw w jedno 4 obrębowe
- w latach 1999-2002 i 2004 pozyskano 35 700 m³ złomów i wywrotów co skutkuje do dziś przesunięciem cięć rębnych

Cdn.....

Mapa sytuacyjna położenia Nadleśnictwa Augustów

Skala 1 : 300 000

Nadleśnictwo
Szczebra

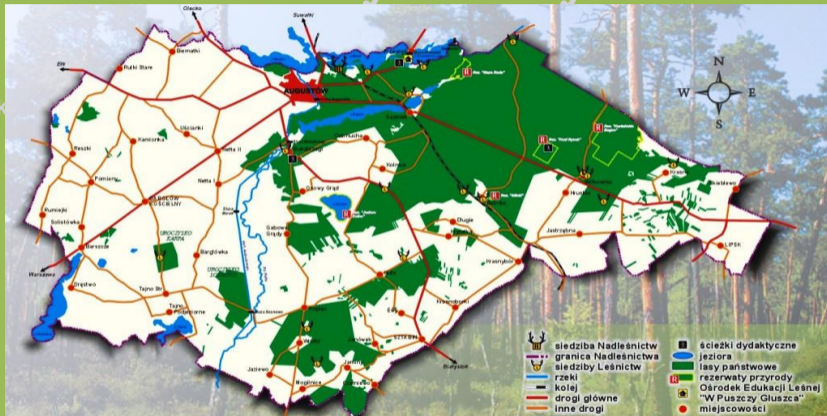
Zasięg terytorialny

Nadleśnictwo
Płaska

Nadleśnictwo Elk

Nadleśnictwo
Płaska

Nadleśnictwo
Rajgród

Biebrzański Park Narodowy

Podział na obręby i leśnictwa

- **4 obręby :**

- **Augustów**
- **Balinka**
- **Białobrzegi**
- **Sztabin**

w tym:

- **17 leśnictw**
- **Leśnictwo szkółkarskie**
- **Leśnictwo OHZ**

ZATRUDNIENIE

Pracownicy stali : 75 osób

(22 kobiety i 53 mężczyzn)

W tym :

- Służba Leśna : 56 osób
(w tym 19-u leśniczych)
- Administracja : 13 osób
- Stanowiska robotnicze : 6 osób

Plan Urządzenia Lasu (PUL)

- plan urządzenia lasu –podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej;
- Art.18.1. Plan urządzenia lasu sporządza się, z zastrzeżeniem ust.2, na 10lat, z uwzględnieniem:1)przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej;2)celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

**Zatwierdzenie PUL
Nadleśnictwa Augustów
przez Ministra Środowiska z
08.06.2015 r.
z określeniem zadań**

MINISTER ŚRODOWISKA

DLP-I-611-39/2015/15/LP

**Pan
Adam Wasiak
Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych**

Na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r., poz. 1153, z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 maja 2015 r., znak ZU.6004.25.2015, **zatwierdzam** plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Augustów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, na lata 2015 – 2024.

Przedmiotowy plan zawiera:

1. opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r., o powierzchni łącznej 26 027,85 ha,
2. analizę gospodarki leśnej w minionym okresie,
3. program ochrony przyrody,
4. określenie zadań dotyczących:
  - etatu mięszcnościowego użytków rębnych w ilości 742 349 m³ grubizny drewna netto,
  - powierzchniowego etatu cięć w użytkowaniu przedrębnym – 14 982,99 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego – 507 540 m³ grubizny drewna netto,
  - projektowanej powierzchni zalesień i odnowień – 2 944,92 ha,
  - projektowanej powierzchni pielęgnowania lasu – 17 345,04 ha,
  - ochrony lasu, w tym również zadań ochrony przeciwpożarowej,
  - gospodarki łowieckiej,
  - potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem znak: WPN.611.8.2015.AP z dnia 2 kwietnia 2015 r. oraz Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku pismem znak: NZ.0523.22.2015 z dnia 5 marca 2015 r., działając na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), zaopiniowali projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Augustów na lata 2015 – 2024 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Z up. MINISTRA
PODSZEFKARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY
Piotr Chruszki
Piotr Chruszki

Powierzchnia Nadleśnictwa Augustów wynosi **26 027,85 ha**,

w tym :

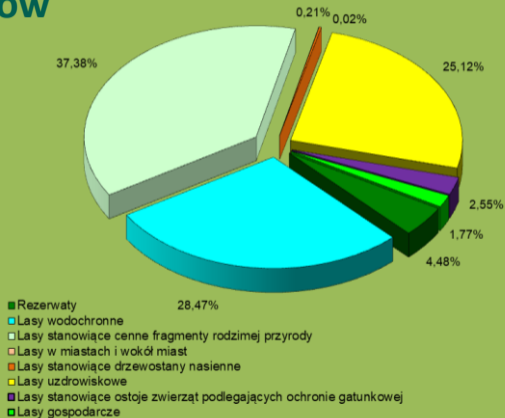
* Powierzchnia lasów : 25 527,84 ha, w tym :

- zalesione : 24 423,21 ha,
- zw. z gospodarką leśną : 709,77 ha,
- nie zalesione : 394,86 ha,

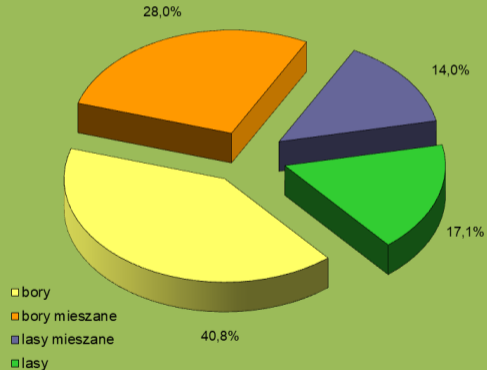

- **Lasy stanowiące rezerwaty 1 110,86 ha**
- **Lasy uznane za ochronne 23 266,73 ha**
- **Lasy gospodarcze 1 150,25 ha**

Podział powierzchni leśnej na kategorie ochronności - Nadleśnictwo Augustów

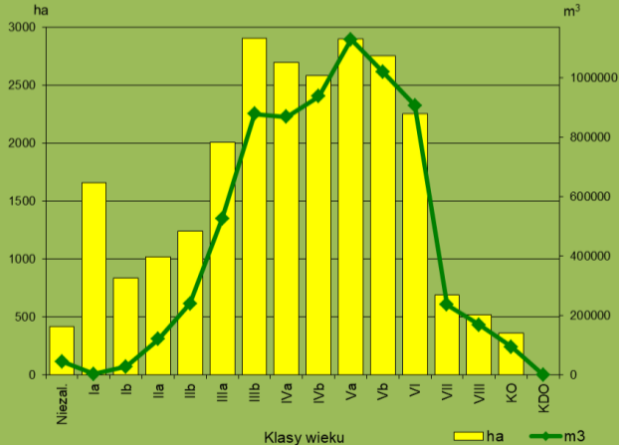

Struktura siedlisk wg żyzności - Nadleśnictwo Augustów

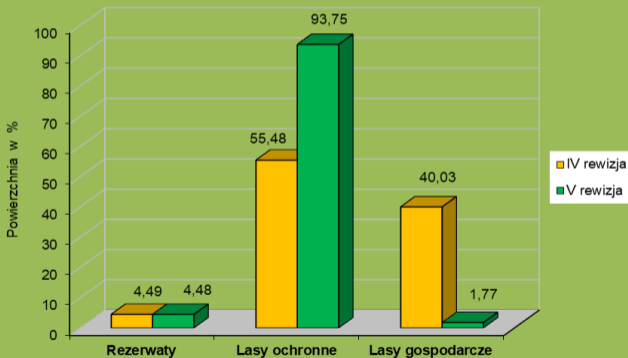

Struktura powierzchniowo-mięższościowa drzewostanów - Nadleśnictwo Augustów

- I** 0 - 20 lat
- II** 21 - 40 lat
- III** 41 - 60 lat
- IV** 61 - 80 lat
- V** 81 - 100 lat
- VI** 101 - 120 lat
- VII** 121 - 140 lat
- VIII** 141 - 160 lat
- KO** klasa odnowienia

Porównanie udziału funkcji lasów w IV i V rewizji urządzenia lasu - Nadleśnictwo Augustów

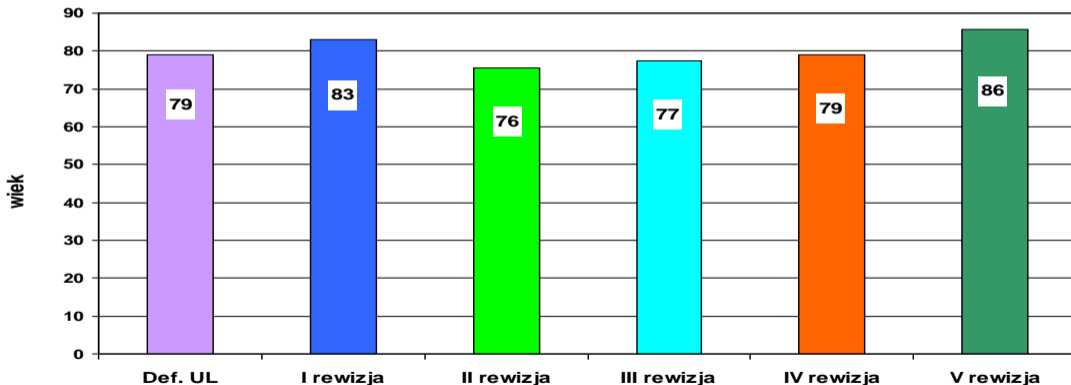

IV rewizja lata 2005 - 2014

V rewizja lata 2015 - 2024

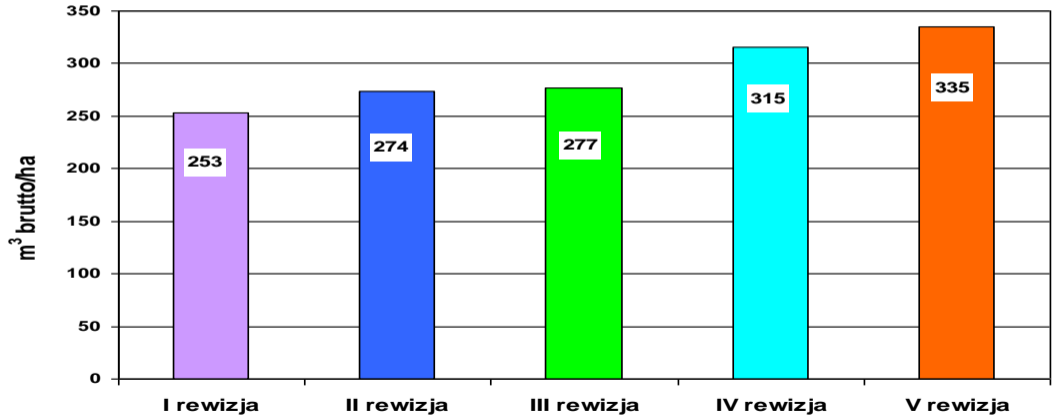
Wyniki inwentaryzacji lasu

Porównanie przeciętnego wieku drzewostanów
w kolejnych rewizjach urządzenia lasu

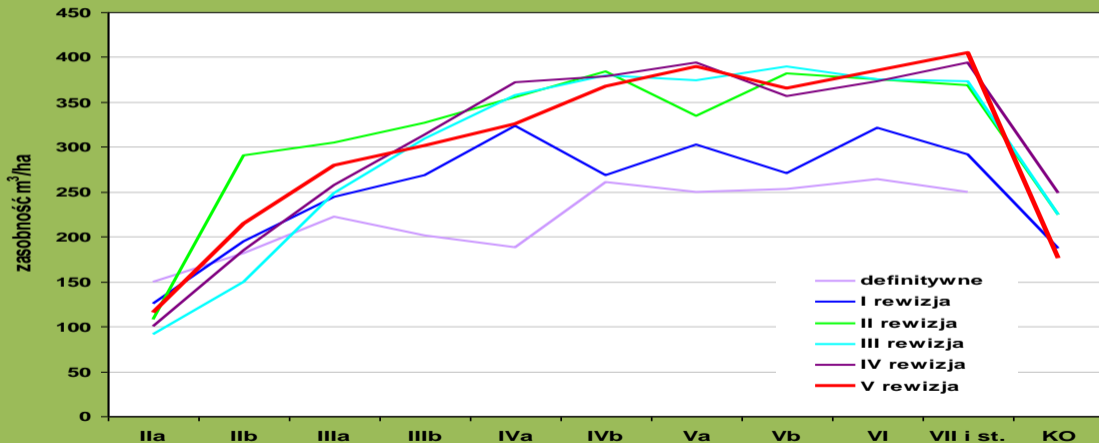
Wyniki inwentaryzacji lasu

Porównanie przeciętnej zasobności drzewostanów
w kolejnych rewizjach urzędzenia lasu

Wyniki inwentaryzacji lasu

Zmiany zasobności w klasach wieku wg kolejnych rewizji

Podstawowe dane dotyczące zadań na lata 2015 - 2024

- ***Pozyskanie drewna nie więcej niż : 1 249 889 m³:***
  - Obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębny **742 349 m³**
  - Użytkowanie przedrębne **507 540 m³** (powierzchnia 14 982,99 ha)

- ***Pielęgnowanie lasu 17 345,04 ha:***
  - Pielęgnowanie upraw 1 062,51 ha
  - Pielęgnowanie młodników 1 543,24 ha
  - Trzebieże 14 739,29 ha

Plan pozyskania drewna w roku 2021

- Pozyskanie rębne **67 348 m³**
(powierzchnia do odnowienia: rębnia zupełna 195,57 ha i 34,15 ha rębnia złożona)
- Trzebieże wczesne (od 21 do 40 roku życia) **4 645 m³** (pow. 184,19 ha)
- Trzebieże późne (pow.41 roku życia) **42 060 m³** (pow. 1458,43 ha)
- Czyszczenia późne **241 m³**
- Cięcia przygodne **9 006 m³**
- Ogółem: **123 300 m³**

Wybrane prace z hodowli i ochrony lasu w roku 2021

- **Odnowienia 211,59 ha (wysadzono 1 332 600 szt. sadzonek, koszty odnowień 1 109 389 zł)**
- Czyszczenia wczesne 139,22 ha
- Czyszczenia późne 132,21 ha
- Pielęgnacja gleby na uprawach 753,56 ha
- Zbiór szyszek 2900 kg, nasiona różne 885 kg
- Grodzenia nowych upraw 153,19 ha
- Utrzymanie budek lęgowych 1455 sztuk
- Dokarmianie ptaków 940 kg karmy
- **Koszt zbierania śmieci do 31.05.21 wyniósł 30 110,44 zł (ok. 26 m³ śmieci)**

Miejsca pracy związane z funkcjonowaniem nadleśnictwa

- Zakłady Usług Leśnych – 8 liczba pracowników ponad 130 pracowników (wartość usług 8,5 mln zł.)
- Zakłady przemysłu drzewnego – ponad 100 zakładów (szacowane około 1500 pracowników)
- Transport drewna – liczba przewoźników około 300
- Umowy na dostawy-usługi 7

Corocznie nadleśnictwo generuje ponad 2000 miejsc pracy.

FORMY OCHRONY PRZYRODY W NADLEŚNICTWIE AUGUSTÓW :

SZCZEGÓLNE FORMY OCHRONY :

- * Rezerваты (4 / 1139 ha)
  - * Obszary Chronionego Krajobrazu (3 / 19831 ha)
    - * Obszary Natura 2000 (4 / 44791 ha)
      - * Użytki ekologiczne (21 / 37 ha)
        - * Pomniki przyrody (34 szt.)
        - * Gatunki roślin i zwierząt
- Obszary nieobjęte gospodarowaniem ONG 1324,44 ha

Rezerwat florystyczny „Glinki”

Najmniejszy w Puszczy Augustowskiej, o pow. 1,81 ha.

Rok utworzenia : 1971.

Cel ochrony : stanowisko pióropusznika strusiego *Matteucia striuthiopteris*, stanowiące rzadki element naszej flory. Bardzo licznie występuje tu również czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*.

Rezerwat florystyczno-faunistyczny „Kuriańskie Bagno” - największy w Puszczy Augustowskiej – o powierzchni 1715 ha, z czego 915,13 ha znajduje się na terenie Nadleśnictwa Augustów (pozostała część na terenie Nadleśnictwa Płaska).

Rok utworzenia : 1985

Cel ochrony : obszary o unikalnej geomorfologii, czego przykładem jest układ starych, dobrze wykształconych wydm. Osobliwością rezerwatu jest największa w Polsce ostoja głuszca oraz wielu rzadkich gatunków jak ryś, łoś, gronostaj i wilk.

Rezerwat florystyczny „Kozi Rynek”

Powierzchnia : 145,47 ha.

Rok utworzenia : 1959.

Cel ochrony : fragmenty Puszczy Augustowskiej z roślinnością charakterystyczną dla jej południowej części. Cechy zbliżone do lasu pierwotnego, z całą surowością i dzikością.

W swej długiej historii był wielokrotnie schronieniem powstańców i partyzantów i świadkiem ich bohaterskich walk z okupantami.

Rezerwat florystyczny „Stara Ruda”

Powierzchnia 76,68 ha.

Rok utworzenia - 1980

Cel ochrony : naturalne, malownicze źródła rzeki
Rudawki, otoczone borami torfowcowymi.

Miejsca rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych

Łącznie funkcjonuje 12 stref
ochrony, w tym:

- orlika krzykliwego (5 strefy),
- głuszca (2 strefy),
- bociana czarnego (3 strefy),
- bielika (1 strefa),
- kani rudej (1 strefa).

Ponadto inwentaryzacja wykazała obecność
m.in. żurawia i puchacza.

W nadleśnictwie wyznaczono 7 stref ochronnych porostów: granicznika płucnika i puchlinki ząbkowanej

Obszary Natura 2000 w granicach nadleśnictwa:

1. PLB 200002 –Puszcza Augustowska – 20 214,15 ha,
2. PLH 200008 –Dolina Biebrzy – 1019,73 ha,
3. PLH200005 – Ostoja Augustowska – 18 868,44 ha.
4. PLB200006 – Ostoja Biebrzańska -4688,68 ha

Łącznie obszary Natura 2000 : 44 791 ha

Obszary chronionego krajobrazu

– tą formą ochrony objęto aż 19506 ha, (75 % pow. N-ctwa Augustów).

Wśród nich znalazły się :

1. Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy i Jezior Augustowskich – 15549 ha,
2. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Biebrzy – 3782 ha,
3. Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rajgrodzkich – 175 ha,

Ochrona p-poż.

Nadleśnictwo Augustów leży w II strefie zagrożenia pożarowego. W okresie palności, tj. 1 IV – 30 IX w siedzibie nadleśnictwa uruchamiany jest PUNKT – Alarmowo Dyspozycyjny. Jednocześnie uruchamiane są trzy wieże obserwacyjne oraz dwa lekkie pojazdy z agregatami gaśniczymi. Nadleśnictwo posiada liczne naturalne zbiorniki oraz kilka sztucznych.

Nie tylko gospodarka leśna- projekty przyrodnicze

- „Tradycyjne bartnictwo ratunkiem dzikich pszczół w lasach”- fundusze norweskie
- „Kompleksowa ochrona żubra w Polsce”- POIiŚ
- „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych”- POIiŚ
- „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe„- POIiŚ

Nie tylko gospodarka leśna- projekty edukacyjne

- **"Szlak Orła Białego"** trasa przyrodniczo-historyczna pod nazwą otrzymała dofinansowanie z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rybackiego. Jest to szlak turystyczny rowerowy z możliwością pieszego wędrowania, o długości około 80 km.
- **„Dąbek dziedzictwo przyrodnicze Augustowa”** dofinansowane z Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020. Ścieżka edukacyjna 1500 mb.

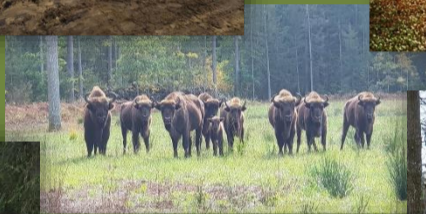
- **Program „Zanocuj w lesie”-LP** otwierają wybrane obszary leśne do uprawiania bushcraftu i survivalu. W Nadleśnictwie Augustów wyznaczono obszar 1800 ha lasu w jednym zwartym obszarze położonym głęboko w Puszczy.

09.06.2021 Nadleśnictwo Augustów uzyskało w konkursie na wdrażanie planów zarządzania ekosystemami dofinansowanie z Funduszy Norweskich na projekt:

Puszcza Augustowska i bartnictwo szansą na uratowanie ostatniej ostoje rodzimej pszczoły augustowskiej.

LP – lasy pszczołom pszczoły lasom.

- Wartość projektu 2 822 280 zł, dofinansowanie 2 398 938 zł.
- Szczegóły na kolejnych spotkaniach.

Miejsca pamięci narodowej

Tereny nadleśnictwa kryją wiele mogił i bezimiennych grobów, cmentarzy wojennych oraz miejsc pamięci. Do najczęściej odwiedzanych należy pomnik poświęcony Leśnikom Puszczy Augustowskiej oraz Pomnik Powstańców z 1864 roku

Podatek leśny i od nieruchomości przekazany do Urzędu Miasta Augustów lata 2020-2021

	2020	2021
Podatek od nieruchomości	501 582	41 059
Podatek leśny	98 972	98 035
Wsparcie budowy dróg		70 000
Razem	600 554	209 094

Zapis pul uwzględniający lasy w granicach miasta

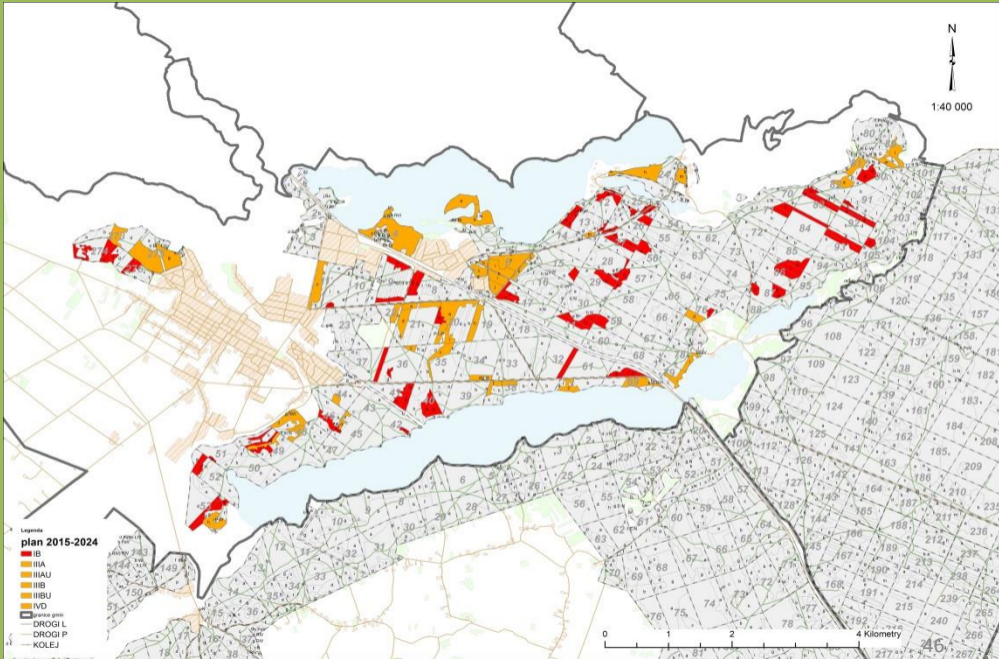
W miejsce przewidzianej dla Bśw i BMśw rębni Ib zaplanowano rębnię gniazdową IIIa oraz kontynuację rębni gniazdowej IIIb, w drzewostanach wymagających pilnej przebudowy, położonych w granicach administracyjnych miasta Augustów (oddz.: 4a, 5a, 5b, 6f, 6i, 7j, 19h, 20a, 21d, 24m, 61c, 69c, 273c, 275g obrębu Augustów). Zaplanowano również, zamiast przewidzianej dla BMśw rębni Ib, rębnię IIIa w drzewostanie położonym wzdłuż brzegu Kanału Augustowskiego (oddz. 129b w obrębie Augustów)

str.313 elaboratu PUL

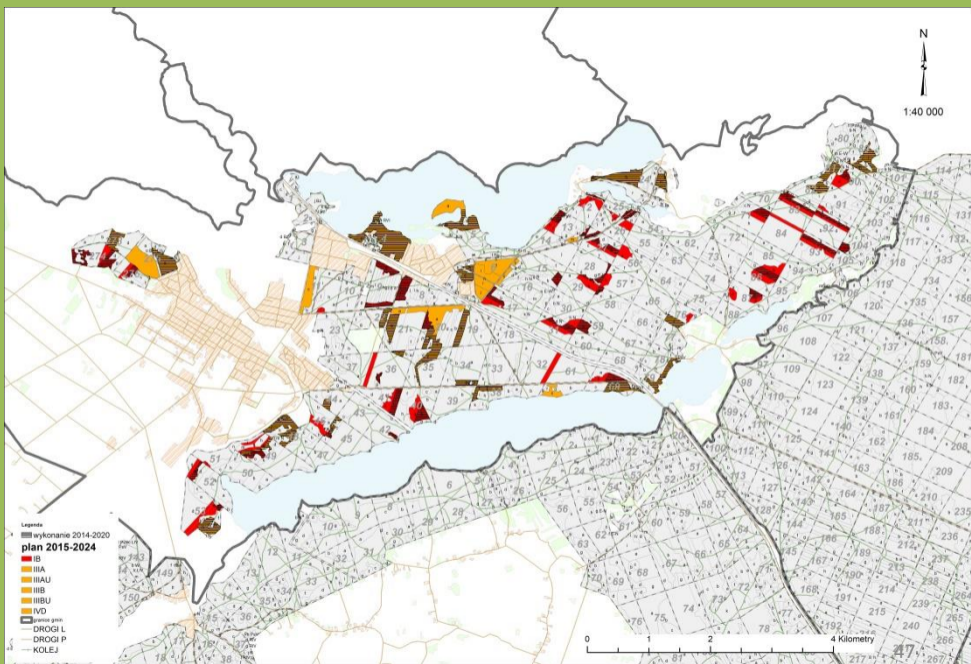
Udział powierzchni rębnych na lata 2015 - 2024

	Powierzchnia ha	%	Ogółem % cięć rębnych
Obręb Augustów	7138,42	100	12,5
Rębnia zupełna	446,74	6,3	
Rębnia gniazdowa	447,49	6,3	
Nadleśnictwo	26027,85	100	11,7
Rębnia zupełna	1854,10	7,1	
Rębnia gniazdowa	1195,59	4,6	

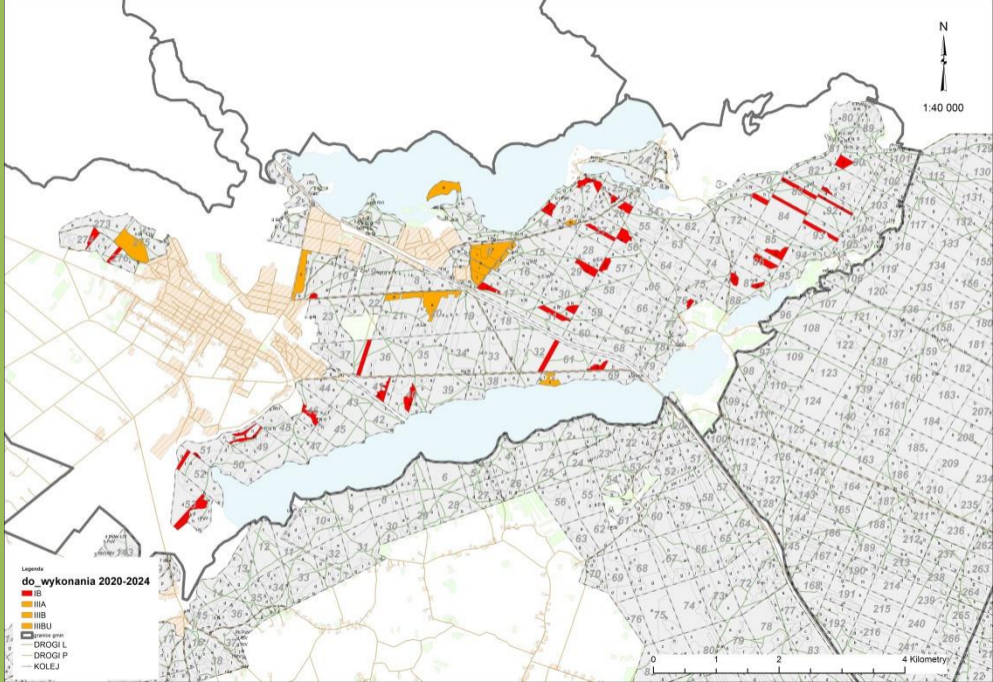
Lokalizacja planowanych zrębów zupełnych i rębni złożonych w PUL na 10 lat

Lokalizacja planowanych i już wykonanych rębni zupełnych i złożonych zgodnie z PUL na 10 lat

Lokalizacja planowanych zrębów zupełnych i rębni złożonych do wykonania do końca 2024 roku

NIE ULEGAJ MANIPULACJI

„Lasy i Obywatele”

Mapa pokazuje las gospodarczy sugerując, że na zaznaczonym terenie zostanie on w najbliższym czasie w całości wycięty.

Rzeczywistość

W rzeczywistości jest to wieloletni proces, tzw. przebudowa. W sosnowych monokulturach wycina się tzw. gniazda i sadi w nich gatunki liściaste. Dopiero gdy młode drzewa podrosną, pozyskuje się drewno na powierzchni między gniazdami i sadi sosnę oraz gatunki biocenotyczne - owocodajne i nektarodajne. W ten sposób rośnie bioróżnorodność i odporność lasu na zmiany klimatu.

Las Państwowe

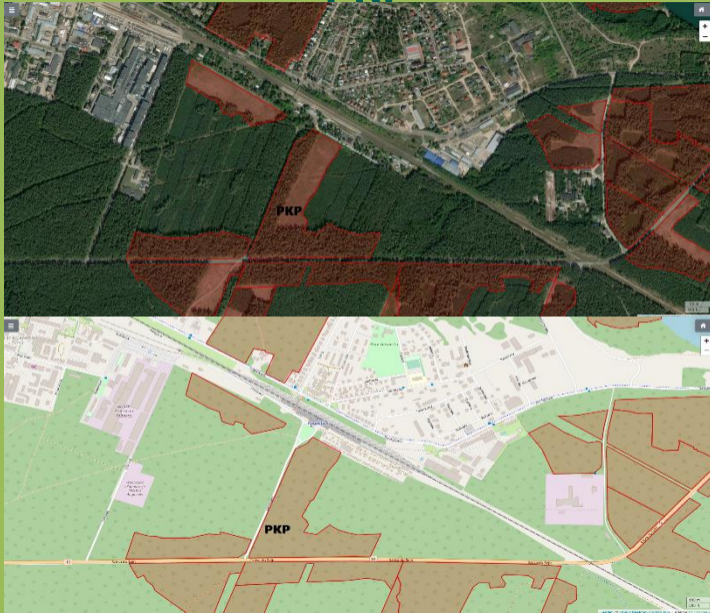
Borki

Lipowiec

PKP

Zasady udostępniania lasów

Art. 26. 1. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa są udostępniane dla ludności.

2. **Stałym zakazem wstępu objęte są lasy stanowiące:**

- 1) uprawy leśne do 4 m wysokości;
- 2) powierzchnie doświadczalne i drzewostany nasienne;
- 3) ostoje zwierząt;
- 4) źródliska rzek i potoków;
- 5) obszary zagrożone erozją.

Zasady udostępniania lasów

3. Nadleśniczy wprowadza okresowy zakaz wstępu do lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa, w razie gdy:

- 1) wystąpiło zniszczenie albo znaczne uszkodzenie drzewostanów lub degradacja runa leśnego;
- 2) występuje duże zagrożenie pożarowe;
- 3) wykonywane są zabiegi gospodarcze związane z hodowlą, ochroną lasu lub pozyskaniem drewna.

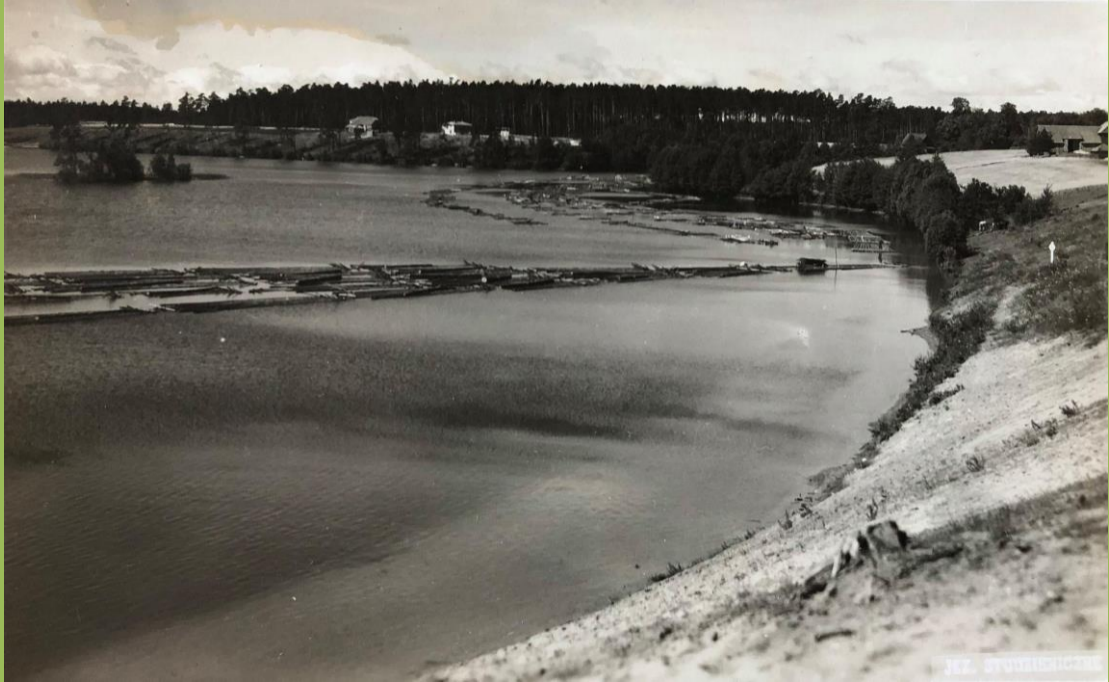
Fotografie z okresu międzywojennego

100-2685

Der Krieg im Osten — Schützengraben im Augustower Walde

Augustowska Akademia Leśna

Numer spotkania	Data	Temat
1	17.06.	Podstawowe dane o Nadleśnictwie Augustów – historia i dzień dzisiejszy
2	01.07.	Co w Puszczy rośnie, piszczy, wyje, ryczy i inne osobliwości świata żywego
3	15.07.	Co ten Leśnik wyrabia w Puszczy i jak się wytłumaczy
4	29.07.	Co to bartnictwo i co ci dziwni ludzie robią na drabinach i linach – czy to jakiś protest
5	12.08.	Co jest jadalne a co nam może zaszkodzić w Puszczy
6	26.08.	Czy tylko gospodarka a może coś więcej dzieje się w Puszczy
7	09.09.	Jakie drzewa i dlaczego mamy w Puszczy
8	23.09.	Czy wszystko mi wolno w lesie
9	07.10.	Zagrożenia w trakcie pobytu w Puszczy
10	21.10.	Co chcę jeszcze wiedzieć o Puszczy – zajęcia fakultatywne
Egzamin	23.10.	Puszczański egzamin praktyczny i wręczenie dyplomów „Za Puszczonego” Wspólne ognisko

Dziękuję za uwagę !!!!